

Procedura postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne, uczęszczającego do oddziałów przedszkolnych przy Szkole Podstawowej im. Małgorzaty Sulek w Drużynach

PODSTAWA PRAWNA

1. Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2025 r. poz. 1043, 1160);
2. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz.U. z 2020 r., poz. 1604),
3. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798).

I. CELE PROCEDURY

- usprawnienie i zwiększenie skuteczności oddziaływań wychowawczych przedszkola w sytuacjach trudnych;
- zapobieganie powtarzaniu się zachowań niepożądanych;
- ustalenie zasad reagowania na zachowania niepożądane;
- wypracowanie metod współpracy ze środowiskiem rodzinnym dziecka przejawiającego agresywne zachowania.

II. DEFINICJA AGRESJI

Agresja to każde zamierzone działanie w formie otwartej lub symbolicznej, mające na celu wyrządzenie komuś lub czemuś szkody, straty lub bólu. (Ranschburg 1985, s. 77)

III. FORMY DZIECIĘCEJ AGRESJI

- **Agresja werbalna** – polega na konfrontacji słownej związanej z wyzwiskami, a także z obwinianiem, skarżeniem, lamentowaniem. Są to także: klótnie, obraźliwe słowa, prowokowanie.
- **Agresja fizyczna** – polega na ataku fizycznym bądź obronie. Jej przyczyną często bywa konflikt o zabawkę lub pomysł na zabawę. Przejawia się zarówno biciem, kopaniem, szczypaniem, gryzieniem, jak i wyrywaniem sobie zabawki, popychaniem, rzucaniem i niszczeniem przedmiotów.
- **Agresja pośrednia (cicha)** – występuje wtedy, gdy dziecko wyłącza się z komunikacji, świadomie ignoruje i wyraża przesadnie brak zainteresowania innymi dziećmi. Sygnalizuje antypatię i broni się przed kontaktem społecznym, przygotowuje w tajemnicy przykry dowcip.
- **Agresja relacji** – może prowadzić do wykluczenia z grupy pewnych osób, przedstawienia siebie w lepszym świetle oraz narzucania komuś swojej woli.

Zachowania agresywne dziecka to także:

- opór wobec rodzica/nauczyciela;
- niszczenie przedmiotów własnych i cudzych;
- przesadne żądanie zainteresowania oraz uwagi ze strony innych;
- przeszkadzanie innym dzieciom;
- wybuchowość;
- żądanie natychmiastowego zaspokojenia potrzeb;
- krzyki i groźby wobec innych dzieci.

IV. POSTĘPOWANIE W SYTUACJI WYSTĄPIENIA ZACHOWANIA AGRESYWNEGO U DZIECKA (ZASADY OGÓLNE)

Nauczyciele, specjaliści, pomoce nauczyciela oraz pozostali pracownicy administracji i obsługi szkoły zobowiązani są do przeciwstawiania się przejawom agresji ze strony dzieci.

Podjmując interwencję wobec agresywnego dziecka, należy dążyć do zapewnienia bezpieczeństwa i opieki wszystkim wychowankom, a także sobie. Nauczyciel w takiej sytuacji prosi o pomoc innego nauczyciela/pomocy nauczyciela/lub innego pracownika szkoły i ustala, kto będzie sprawował opiekę nad grupą, a kto będzie sprawował nadzór nad dzieckiem wykazującym agresywne zachowanie.

Reakcja wobec przejawów agresji powinna być adekwatna do skali zagrożenia powodowanego agresją, jak również do okoliczności zdarzenia, wieku i stopnia rozwoju dziecka. Wobec agresywnego zachowania reakcja powinna być stanowcza, a przekaz słowny prosty i jasny.

W sytuacji wystąpienia zachowania agresywnego, nauczyciel ma obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa pozostałym dzieciom poprzez odizolowanie agresywnego dziecka. Jeśli istnieje taka konieczność/możliwość nauczyciel wyprowadza agresywne dziecko z sali lub ogrodu, jednocześnie zapewnia pozostałym dzieciom opiekę dając im poczucie bezpieczeństwa. W sytuacji braku możliwości odizolowania dziecka agresywnego, dopuszcza się wyprowadzenie pozostałych dzieci z sali zajęć, pod opieką osoby z kadry pedagogicznej/pomocy nauczyciela/pracownika obsługi.

V. SCHEMAT POSTĘPOWANIA Z DZIECKIEM AGRESYWNYM:

1. Podjęcie przez nauczyciela próby wyciszenia zachowania agresywnego następuje poprzez rozmowę z dzieckiem, odwrócenia jego uwagi lub zaproponowanie innej aktywności.
2. Jeżeli jest taka możliwość, wychowawca przeprowadza rozmowę z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne mającą na celu opisanie zdarzenia. Odwołuje się do kodeksu grupowego w celu ustalenia poprawnego zachowania i stara się ustalić powód wystąpienia zachowania agresywnego u dziecka.
3. Jeżeli dziecko nie reaguje na polecenia słowne, a jego zachowania zagrażają bezpieczeństwu jego/ innych dzieci/ nauczycieli lub istnieje realne zagrożenie niszczenia mienia przedszkola/ innego dziecka/ nauczyciela, nauczyciel ma możliwość przytrzymania dziecka, w celu wyciszenia zachowania i zapewniania bezpieczeństwa otoczenia.

VI. PROCEDURA POSTĘPOWANIA PO WYSTĄPIENIU AGRESYWNEGO ZACHOWANIA U DZIECKA:

1. Nauczyciel wychowawca zawiadamia o zdarzeniu dyrektora oraz rodziców/prawnych opiekunów dziecka agresywnego.
2. Fakt agresywnego zachowania dziecka powinien być odnotowany w formie pisemnej (notatka służbowa) oraz zgłoszony bezpośrednio rodzicowi/prawnemu opiekunowi odbierającemu w danym dniu dziecko z przedszkola. Osoba podejmująca interwencję, niebędąca wychowawcą

- grupy, do której uczęszcza wychowanek, informuje o zdarzeniu wychowawcę, sporządza notatkę ze zdarzenia, którą przekazuje do podpisu rodzicom.
3. Jeżeli wybuch agresji fizycznej powtarza się dwa razy w ciągu dnia, należy poinformować rodziców o zachowaniu dziecka. A rodzic dziecka zobowiązany jest do niezwłocznego odebrania dziecka z przedszkola (utrzymujące się nasilone pobudzenie emocjonalne/fizyczne ok. 20 min).
 4. Po agresywnym zachowaniu zagrażającym bezpieczeństwu i zdrowiu jego/ innych dzieci/ pracowników odbywa się spotkanie wychowawców z rodzicem/ opiekunem prawnym dziecka, na którym zostaje podpisany kontrakt, który jest rodzajem umowy między przedszkolem, a rodzicem, w którym zawarte są wskazania do realizacji dla rodzica/ opiekuna prawnego dziecka oraz opisane metody radzenia sobie z jego agresywnymi zachowaniami.
 5. Rodzic/ opiekun prawny podpisuje zgodę na zastosowanie wobec jego dziecka „*Procedury postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne*” (załącznik nr 1). Brak takiej zgody jest podstawą do wzywania Pogotowia Ratunkowego w przypadku pojawienia się zachowań agresywnych u dziecka.
 6. W przypadku wystąpienia powtarzających się ataków agresji ze strony dziecka, nauczyciel wychowawca podejmuje współpracę z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną im. Marii Grzegorzewskiej w Brodnicy i w porozumieniu z rodzicami kieruje dziecko na diagnozę psychologiczno-pedagogiczną (w sytuacji, gdy dziecko nie posiada orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego).
 7. Jeżeli dziecko posiada orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego, rodzic zobowiązany jest do kontaktu z psychiatrą/neurologiem czy innym specjalistą opiekującym się dzieckiem i ustalenie powodu agresywnego zachowania oraz skutecznej metody wyciszenia agresji dziecka.
 8. W przypadku powtarzających się sytuacji, dyrektor przy udziale nauczycieli przeprowadza rozmowę z rodzicami dziecka przejawiającego zachowania agresywne, z przebiegu której spisana zostaje notatka służbowa.
 9. Rodzic jest zobowiązany do współpracy z przedszkolem oraz realizowania zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej, zaleceń lekarzy specjalistów. Obejmuje to stosowanie terapii, zaleceń edukacyjnych oraz regularne podawanie dziecku leków (np. uspokajających/wyciszających), jeżeli takie zostały zalecone w celu zapewnienia bezpieczeństwa i rozwoju dziecka oraz grupie. Ignorowanie tych zaleceń może skutkować interwencją służb.
 10. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych dziecka i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami, Dyrektor Szkoły prosi o wsparcie mediatora z Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej im. Marii Grzegorzewskiej w Brodnicy.
 11. W przypadku braku efektów działań opisanych powyżej, szkoła kieruje wniosek do Sądu Rodzinnego o wgląd sytuację rodzinną oraz do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Bobrowie.
 12. W przypadku nieskuteczności podejmowanych przez przedszkole/szkołę działań i niemożliwości przezwyciężenia w dłuższym okresie trudności wychowawczych, w szczególności jeśli zachowanie dziecka powoduje stałe zagrożenie dla innych dzieci lub pracowników szkoły, brak jest efektywnej współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi dyrektor ma możliwość wypisać dziecko z przedszkola.
 13. Procedura wchodzi w życie z dniem 16.02.2026 r.

VII. SPOSÓB REALIZACJI PROCEDURY

1. Umieszczenie treści dokumentu na stronie internetowej Szkoły Podstawowej im. Małgorzaty Sulek w Drużynach.
2. Zapoznanie nauczycieli i specjalistów z treścią procedury.
3. Zapoznanie rodziców z obowiązującą procedurą.

VIII. DOKUMENTACJA DO PROCEDURY

1. Załącznik nr 1 - zgoda rodzica na zastosowanie procedury
2. Załącznik nr 2 - lista nauczycieli, nauczycieli specjalistów zapoznanych z procedurą

IX. TRYB DOKONYWANIA ZMIAN W PROCEDURZE

1. Wszelkich zmian w opracowanej procedurze może dokonywać z własnej inicjatywy lub na wniosek rady pedagogicznej dyrektor szkoły.
2. Wnioskodawcą zmian może być również rada rodziców.
3. Proponowane zmiany nie mogą być sprzeczne z prawem.

Podpisy rodziców:

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.

Załącznik nr 1

Drużyny, dnia

Wyrażam zgodę na zastosowanie wobec mojego dziecka

.....

(imię i nazwisko dziecka)

„Procedury postępowania z dzieckiem przejawiającym zachowania agresywne uczęszczającego do 10-cio godzinnego oddziału przedszkolnego przy Szkole Podstawowej im. Małgorzaty Sulek w Drużynach”

w przypadku wystąpienia u dziecka zachowań agresywnych zagrażających zdrowiu i bezpieczeństwa jego samego, innych dzieci lub nauczycieli/pracowników przedszkola.

1. Spokojne wydanie polecenia ustnego, w sposób jasny i zrozumiały dla dziecka, powtórzone, jeśli to konieczne, w celu zapewnienia dziecku możliwości zrozumienia oczekiwań.
2. Próba podejmowania współpracy z dzieckiem, oferując wsparcie poprzez bliskość, np. wzięcie dziecka za rękę, z zachowaniem empatii i szacunku dla jego granic.
3. Odsunięcie/wyciszenie dziecka w sytuacji problemowej, zapewniając mu przestrzeń do wyciszenia się w spokojniejszym miejscu, pod opieką dorosłego, w celu przywrócenia równowagi emocjonalnej. Dziecko będzie zachęcane do chwilowego odpoczynku, by mogło poczuć się bezpiecznie i uspokoić.
4. Przytrzymanie dziecka (np. za rękę) w wyjątkowych przypadkach, kiedy stanowi to absolutną konieczność w celu zapewnienia bezpieczeństwa dziecka lub innych osób, przy zachowaniu delikatności i szacunku do emocji dziecka.
5. Przytrzymanie dziecka w uścisku, całkowite zabezpieczenie osób znajdujących się wokół przed kopnięciem czy biciem przez dziecko (w sytuacji silnego wzburzenia/agresji, gdy dziecko zagraża własnemu bezpieczeństwu, bądź bezpieczeństwu innych).

(podpis rodziców/prawnych opiekunów)

Oddziały przedszkolne przy Szkole Podstawowej im. Małgorzaty Sulek w Drużynach

Załącznik nr 2 - lista nauczycieli, nauczycieli specjalistów zapoznanych z procedurą

Potajczuk Iwona -

Piechowska Beata -

Sobiech Kamila -

Kozłowska Angelika -

Piórkowska Anna -

Pocierznicka Ewa -